

Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanja kannustaa kuluttajia jättämään ilotulitteet kaupan myyntipisteelle

Ilotulitteiden kuluttajakäyttö on riskipeliä

Tiedote 29.12.2020

Kampanjavideo 2020: <https://vimeo.com/493727319>

Viidentoista eläin-, terveys-, potilas- ja vammaisjärjestön Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanja toivoo vuodenvaihteen juhlijoiden pidättäytyvän ilotulitteiden käytöstä tulevana uutenavuotena ihmisten ja eläinten turvallisuuden tähden. Kansalaisaloitteen tavoitteena on vähentää pysyvästi ja merkittävästi ilotulitteista ihmisille, eläimille ja ympäristölle koituvaa vahinkoa sallimalla luokkiin F2 ja F3 kuuluvien pyroteknisten tuotteiden käyttö siirtymäajalla vain ammattilaisille.

Uusivuosi otetaan Suomessa ja maailmalla vastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa. Koronapandemian takia yleisötilaisuuksien järjestämistä on rajoitettu ja julkiset ilotulitukset on peruttu monissa Suomen kaupungeissa, kuten esimerkiksi pääkaupunkiseudulla. Pk-seudun koronakoordinaatioryhmä suosittelee myös kaupunkilaisia pidättäytymään ilotulitteiden käytöstä.

Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanjassa mukana olevat järjestöt toivovat ihmisten noudattavan suositusta ympäri maan, sillä se todennäköisesti pienentäisi koronatartuntojen lisäksi ilotulitteista aiheutuvien tulipalojen, henkilövahinkojen ja eläinten stressin määrää. Paukkeettomalla ympäristöllä on suuri merkitys esimerkiksi opaskoiraan käytävälle näkövammaiselle.

– Jos opaskoira panikoi ilotulitteita, koiran käyttäjä voi joutua vaaratilanteisiin. Ilotulittaminen voi olla pelottavaa näkövammaisellekin: hän kuulee ympärillään pauketta, mutta ei näe ilotulitteiden kulkusuuntaa eikä pysty väistämään vaarallisesti ammuttuja tai harhautuneita raketteja, kansalaisaloitteessa mukana olevan Opaskoirayhdistyksen puheenjohtaja **Mika Tolvanen** kuvailee.

Uudenvuoden ilotulitteet ovat aiheuttaneet viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana 538 sairaalahoitoa vaatinutta silmävammaa. Nämä silmävammat liittyvät lähes yksinomaan ilotulitteiden kuluttajakäyttöön. Uudenvuoden silmävammaopotilaiden hoitoon varaudutaan tänäkin poikkeusvuonna muun muassa HUS:n Silmätautien klinikassa.

– Kaupunkien järjestämien ilotulitusnäytösten peruuntumisen pelätään lisäävän kotipihojen ilotulituksia. Jos kaikki suomalaiset pidättäytyisivät ilotulittamisesta, voisimme selvitä tulevasta vuodenvaihteesta ilman silmävammoja, sanoo silmätautien klinikan ylilääkäri, professori **Tero Kivelä**.

– Jos ilotulitteita kuitenkin ammutaan, sivullistenkin tulisi suojata silmänsä suojalaseilla, hän lisää.

Ilotulitetuotteiden jääminen kauppojen myyntipisteille merkitsisi monille lemmikki-, koti- ja luonnoneläimille rauhallisempaa ja turvallisempaa vuodenvaihdetta. Etenkin monet koirat ja hevoset pelkäävät ilotulitteita. Koska ilotulitteiden käyttörajoituksia ei aina noudateta, eläinten stressitila voi kestää useita päiviä. Ilotulitteiden käyttö on sallittua vain uudenvuodenyönä kello 18–02 välillä, mutta niiden myynti alkaa jo 27.12. ja jatkuu uudenvuodenaattoon asti.

Ilotulitteiden kuluttajakäyttöön liittyvät haitat ovat niin merkittäviä, laajoja ja toistuvia, että niiden ennaltaehkäisemiseksi tarvitaan tehokkaita ja pysyviä ratkaisuja.

– Ilotulitteiden haitoista on pikimmiten päästävä eroon. Parhaiten se onnistuu rajaamalla vaarallisimpien eli F2- ja F3-luokkiin kuuluvien ilotulitteiden käyttö vain ammattilaisille. Julkisillekin ilotulitusnäytöksille on eläinystävällisiä vaihtoehtoja, kuten laseresitykset, jollaisesta saamme nauttia tänä vuonna Helsingissä, sanoo yksi kansalaisaloitteen alullepanijoista, Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESYn entinen puheenjohtaja **Hannele Luukkainen**.

Ilotulitehaittoja lukuina:

* Ilotulitteet ovat Suomessa vammauttaneet uudestavuodesta 1999/2000 uuteenvuoteen 2019/2020 asti ulottuvana aikana noin 538 potilasta, viime vuosikymmenen aikana keskimäärin 12 potilasta vuodessa. Viime uutenavuonna lukumäärä oli 5 ja siten poikkeuksellisen alhainen, mihin kansalaisaloitteen näkyvyys ja positiivinen vastaanotto lienevät vaikuttaneet.

* Vuodenvaihteessa 2019–2020 ilotuliteperäisten tulipalojen sammuttaminen aiheutti pelastuslaitoksille 99 tehtävää. Yhdestä ilotuliteperäisen tulipalon sammutustyöstä koituvien kulujen arvioidaan olevan noin 2800–9500 euroa.

* Ilotuliteperäisten tulipalojen omaisuusvahingot olivat vuodenvaihteessa 2019–2020 631 381 euroa.

* Ilotulitus aiheuttaa voimakasta stressiä lukuisille lemmikki-, harraste-, tuotanto- ja luonnoneläimille.

* Pääkaupunkiseudulla ilotulitusten aiheuttamat pienhiukkasten tuntipitoisuudet ovat olleet korkeimmillaan 250–350 mikrogrammaa kuutiometrissä, kun keskiarvo on 8–13 mikrogrammaa.

* Suomessa myydään kuluttajille joka vuosi noin 25 miljoonaa ilotulitetta.

Rajat räiskeelle

– Rajat räiskeelle -kansalaisaloitekampanja avattiin 4.12.2018, ja se on edennyt 27.11.2019 pidetyn eduskuntakäsittelyn kautta talousvaliokuntaan. Aloitteen allekirjoittajamäärä on 65 491.

– Kansalaisaloitekampanjassa ovat mukana Allergia-, iho- ja astmaliitto, Etsijäkoiraliitto, Helsingin Eläinsuojeluyhdistys HESY, Kuuloliitto, Näkövammaisten liitto, Opaskoirayhdistys, SEY Suomen eläinsuojelu, Suomen Eläinlääkäriliitto, Suomen Eläinoikeusjuristit, Suomen Hippos, Suomen Kennelliitto, Suomen Kissaliitto, Suomen Lääkäriliitto, Suomen Palovammayhdistys ja Suomen Ratsastajainliitto.

– Kansalaisaloitteessa ehdotetaan, että pyrotekniikkadirektiivissä tarkoitettujen luokkiin F2 ja F3 kuuluvien ilotulitteiden myyntiä ja käyttöä rajoitetaan siten, että jatkossa vain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, kemikaaliturvallisuuslaki) 94 §:ssä tarkoitettu ilotulitusnäytöksen järjestäjä saisi järjestää ilotulitusnäytöksiä ja käyttää edellä mainittuja pyroteknisiä tuotteita. Esityksessä ehdotetaan siis, että F2- ja F3-luokkiin kuuluvien pyroteknisten tuotteiden kuluttajakäyttö kielletään.

– Ehdotuksessa ei puututtaisi F1-luokkaan kuuluvien pyroteknisten tuotteiden kuluttajakäyttöön.

[Kampanjavidео 2020.](#)

Kampanja [Facebookissa](#).

Haastattelut ja lisätiedot:

Tero Kivelä, professori, HUS Silmätautien klinikka, tero.kivela@hus.fi, p. 050 525 2723

Hannele Luukkainen, puheenjohtaja vuosina 1986–2014 ja 2016–9/2020, Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry, hannele.luukkainen@clarinet.fi, p. 040 547 7770

Mika Tolvanen, puheenjohtaja, Opaskoirayhdistys, mikatolvanen@kolumbus.fi, p. 050 432 8431